

המציבה

דמי חתימה לשנה בפולין 400 מ"פ,
 רבע 100. מחיר גליון בודד 10 מ"פ. ביחד
 עם הסורא הקטן, מחירו 700 מ"פ לשנה.
 180 מ"פ לרבע. מחיר שני הגליונות יחד
 לאחדים 16.50 מחיר הקה"ק לבודד, לשנה
 350 מ"פ, לרבע 90, מ"פ, גליון בודד 8 מ"פ.
 מחיר מודעות 30 מ"פ בעד שורה
 מצרה או מקומה. מחיר ברכת מז"ט או
 הודעת אירוסין 60 מ"פ.

□□□

Kraków, dnia 1 stycznia 1921.

גליון א'

הראשון. פ' שמות כ"א טבת

ביום א' וארא כ"ב טבת בשעה 6 בערב ינאמו מר
 העשיל פארבישטיין נשיא "המזרח" וציר הסיים והמזכיר
 הראשי של המזרחי בפולין מר ד"ר פֶּעלדמאן באולם הקהל
 קראקאווסקא 41 על אדות הידות הדתיות וא"י.

תוכן הענינים.

בעל הבית — ד"ר יהושע מהאן. הלום של מלכות נאפוליון
 הרביעי — ש. מ. לור. ספירה בעתונים. כראקא : מרפש מהלה.
 בפולין הקטנה : מבטלה ליגיע כפים. בפרקן : שנוי רב למוכתנו.
 באונגרים. באשכנז. בצרפת. בארץ ישראל. באמריקה. השבוע בכל
 העולם. פיליסטין : הנקמה — מ. עהרליך.

"בעל-הבית".

מוכן, שטפוס כזה אינו מן הכתות המניעים ולא מן המפריים.
 הוא הולך במסללתו הצרה ואינו נוטה הצדה.
 בשנתעוררה התנועה הציונית — לא הלך. בעל הבית אהריה.
 הוא נשאר, כמו שאומרים, הרחק מן הרייה. אמנם לא נספה למתנגדי
 התנועה, לא רדף את הציינים, מפני שהוא בכלל אינו מן הרדפים
 אבל גם בתוך הרדפים לא היה רוצה להמצא. הוא עמד מרחוק וחכה
 לתיצאות הרברים : מי יודע? אי אפשר לדעת מראש. עוד נראה. כן, זוהי
 מחלתו היסודית. הארגונית של בעל הבית : הוסרה ההלטה. הוא היה אוהב
 תמיד לבא בתוך המסובים, כשהיה השלחן כבר ערוך. בעבודת ההכנה
 לא השתתף מימיו. הקור הזה אשר נכפשו, האדישות כלפי המתהווה
 וחוסר האומץ עשוהו מה שהוא, לסוג של אנשים, שאין פונים אליו
 ואין מתהשבים אתו.

אנו רגילים עכשו לזלזל מעט או הרבה בכבודו של בעל-הבית
 מהרור הישן והטפוס הישן. האנף השמאלי שבנו רואה בו את הבורגני
 הרקוב, שבין היום ומחר סופו לנויעה. סוג זה של יהודים, הם טוענים,
 לא הכנים שום ערכים חדשים אל תוך חיינו, ואפילו שום נגינה קלה
 חדשה משלו לא יצר בנשמתנו. יש שקלט אל תוכו פה ושם מעט
 מהורמים השונים, שפרצו בזה אחר זה בתוך הצבור היהודי, אולם
 הרקולו לא היה הזק ביותר ואפילו לא נשמע בתוך החיים, כבלעו
 כך פלסוף. — הרי הכל, מה שעשה בעל-הבית היהודי, זה שנתחנך
 על המניד הישן ועבר אחרי כן אל בית-הספר הנבוה, אל — המליץ.
 בעל הבית, הם טוענים, קרא אמנם מעט עברית, אדרבה, הוא גם
 השתעשע בקריאתו זו ושמה על כל פרוה ריקה ונפוחה, שלא היה בה
 מלבר הצלצול והפסוק המסורס, אף צל של רעיון פורה. בלי טעם
 הוא בא אלינו ובלי טעם יצא מאתנו. — הרי הגורה האחרונה של
 האנף השמאלי לפני בעל הבית.

זהו הטפוס של בעל-הבית, שהיה יכול להיות הכל, ולא היה
 כלום בהיינו ובהתפתחותנו. —
 בשביל מה עלה הטפוס הזה על זכרוננו ברנע הזה? דרגלי
 התרשותה של המצפה נזכרתי בבעל-הבית, שכמדה ידועה דוקא
 אליו סוגה העתק הזה, ונזכרתי, שדוקא גורלו של העתק הזה אוסר
 הוא בעד בעל הבית דגן. עתון אחד היה לו לזה, שנכרא בשבילה
 והוא לא קים אותו ולא עכב בעד נפילתו. הרי הקור והאדישות וחוסר
 האומץ וחוסר ההתרכזות וחולשת-הרצון, שהזכרתי אותם.
 והשאלה עומדת עתה לפני עיני : ומה יהיה גורלו של העתק
 המתחדש עכשו? היהזיק בו בעל-הבית, או עוד הפעם יעזובו ?
 אין שום ספק, שיש בכחו של בעל הבית להחזיק בכספו
 עתון שבועי אחר. הסוג הזה של יהודים אינו עני — אדרבה, הוא
 נתעשר הרבה. ובכן הקייבנות, שהעתק הזה ידרוש מאתו, אינם גדולים
 ממדת-יכלתו. רק ברצון תליא מילתא, האם יתחזק הפעם הרצון הזה ?
 כמרומנו, שהפעם אפשר וצריך לקוות לתיצאות חיוביות של
 הנסיון החדש כי על-כן השלחן כבר ערוך הנהו. אין דורשים עכשו
 ממי שהוא, שיעמוד בפרץ בעד הציונות. היא כבר נצחה ומסלחה כבר
 סלווה למדי, עד שאפשר לדעת בה בלי-משול ובלי מפריע ועקוב, אין
 אנו קוראים עכשו את בעל הבית למלחמה להתאמצות הכתות, כי
 אם רק להבנה ותורה. הרי ישלם לפניכם : הנה השאלה והתרגום
 היחיד : מכן לאומי בארץ-ישראל ורכו לאומי בטלה.

האנף הימני — למשל : החסידים עד, לשלומי אמוני ישראל —
 רואה בבעל-הבית מין משכיל משחוח, שפר כבר מעט או הרבה מן
 המסלה הישרה ושדתיותו האדוקה היא כבר מוטלת בספק, מראהו
 ההיצוני של בעל-הבית מעיר כמה וכמה טפקות : הכובע המנוהץ
 על הראש, המעיל העליון, שאכר כבר באיכו מעט מן המדה הדרושה,
 הפאות המקוצרות והמסולסלות, הקנן המסודר יותר מכפי הדרוש
 והראוי — כלום זאת היא הצורה הנאותה של האדוק האמתי, המרגיש
 תמיד ובלי הרף על עצמו את היראה הנכונה ? וכל תהדוכותיו של
 בעל הבית לא הפיקו רצון מאת החסיד האמתי : הקריאה העברית
 בספרים קטנים ובעתונים, לפעמים גם חנוך הבנים, שנטה מעט או
 הרבה מהמסלה. כל זאת ועוד הרבה דברים דומים לאלה תהיו התורה
 מתחת הבטחון, שאפשר היה להרגיש דתיותו של בעל הבית.
 באופן זה נשאר בעל הבית באמת קרח טכאן וקרח מכאן.
 הוא היה הולך תמיד באמצע הרכים, היה נוטה להנהות קטנות כלפי
 ימין וכלפי שמאל, אבל ירא היה תמיד מפני הקצונות, העקביות
 והמחלטה, השואות כלפי כל הצדדים — זו היתה הפסיכולוגיה
 היסודית שלו.

הציונות והלאומיות אבדו כבר כמעט את כל העוקץ הריבולוציוני שהיה בהן. זמן העשייה הניע ולעורתכם ולהשתתפותכם אנהנו צריכים, העבודה, העומדת עתה לפנינו, שקטה היא ומסודרה — באו והשתתפו בה, אני משער, שהמצפה המתחדשת תהיה הר קודץ של שאיפותינו, אם גם לא שומרן התוקע. והיא תדבר אל בעלי הבתים בקול רממה דקה, כאשר אהבו.

הבה נראה, אם הפעם ישמעו ויקשיבו, יבאו ויעזרו, דר, יהושע מהאץ.

חלום של מלכות נאפוליון הרביעי.

האמת על-דבר אגודת העמים.

מלכי אירופה התיכונה, שהורדו מעל כסאותם וגורשו מארצותם בתרפה אחרי שברם הגדול במלחמה, התחילו שואפים רוח ומתנחמים בעצבן גלותם. תקוה טובה נשקפה להם, כי הבנין הגדול, שבנו שונאיהם על חרבות מלכותיהם, מתחיל להתנודד ועוד מעט יפול ברוח מצויה. בימי מלחמת העולם הבטיחו הלשונות המדברות גדולות בפאריו, לעשות את העולם לאוטופיה שלמה, כאשר אך תמצא ידם להכחיד את המיליטריזמוס הפרוסי, לעלדיראדו, לנקדען אמרו להפוך את התבל המתכוססת ברמיה, עול הצבא, כלומר חובת העבודה הכללית בצבא קבוע, שהעמיסו מלכי פרוסיה אוהבי המלחמות על שכם האנושות בעל כרחו והבולע כל אונן והוגן של האומות, יחדל מהעיק עליה, כי כאשר יחדל הפחד מפני חרב הפרוסים, תבטל ממילא חובת הצבא באירופה ותפסק ההודיינות התדירה, כל העמים המשווערים, הנלחצים תחת יד כוכשים עריצים במשפט כל דאלים נבר, ינאלו תיכף מכף אויביהם וכל עם ועם יכריע בעצמו בדבר נורצו ויהוקק לו בעצמו את חקיו, לא ישלטו עוד עם בעם ומדינה במדינה בכח התקיפות, ואם יפול סכסוך בין עמים, לא התרב תכריע ביניהם, כמו בימי הרשעה העתיקים, אלא ביתדין עליון בין-לאומי ישפוט ביניהם והכר על מקומו יבא בשלום, ואנודה אחת תחבר את כל העמים, לתקן תקנות טובות ולהוציא חקי חיים ומשפטים ישרים לכל האנושות יחד, והנשיא הדמוקרטי ווילסון של אמריקה הצפונית ככל את הבטחות התקופים הפאריזיים והלנדונים בארבעה עשר עיקרים, והעולם הנענה והננש מאימת המלחמה התנחם בעניו ונשא את צרותיו בדומיה בקוותו לאחרית טובה, לימות המשיח שהגיעו, לתקופת, ונר זאב עם כבשי, לא ישא נוי אל נוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה.

אנשים פכחים, שאינם מאמינים לכר דבר, הכירו כבר בימי המלחמה, כי פיהם של המבטיחים דבד שוא וימינם ימין שקר, שהרי באותו פרק, שהשמיעו בנליו את הבטחותיהם, כדי למשוך אליהם את כל העמים והמדינות לעזרם במלחמה, עשו חוזה בסתר בחדרי הדרים עם חכמי המדינות השונות, למסור מחדש לכת הלה חלשים ועשוקים בידי תקופים חדשים, ובשעת כריתת הבריתות עם אויביהם המנוצחים הטילו עליהם, למרות הבטחות ווילסון, שלא יהיו מנוצחים ומנוצחים, תנאים קשים מנשוא, כדי לשבר זרוע עוום לדורי דורות, שימונו בענים ולא יוכלו עוד לשאת ראשם להחשב בין העמים השלישים בעולם.

ווילסון בעל בריתם של עמי הברית, שהוא והיץ צבאו הכריעו במלחמת העולם ועזרו את צרפת ואנגליה לנצחונם ובשכרו לא דרש שום דבר אלא לנצח על תיקון העולם בארבעת עשר עיקריו, כדי למנוע מלחמות וצרות ותלאות לעתיד לבא — הוא הכיר מיד בשעת המשא והמתן בוורויל עיד השלום עם אשכנז, כי צרפת רוצה להחל דבריה, שהשמיעה כנליו לכל העמים, היא שואפת לעשות עם אשכנז שלום רומי, שלום כעין זה שכורת הנשר עם היונה והזאב עם השח, כלומר שניח הקרבן הנטרף בשלום כמעט התקיף, אע"פ שלא ככת ידיה ולא בכשרונה נצחה צרפת, אלא בעזווו של היץ אמריקה, הוא

הניד דעתו באוני חבריו וכאשר לא שמעו לו, שב לארצו באמצע המשא והמתן בפחי נפש ונפל למשכב מתוך כעס ובושה ומחלה אנושה תקפתהו, ולאנודת העמים, שאינה באמת אלא אנודת המנוצחים וצרפת בראשם, ושנוסדה בדרך שקר ולא בתום-לכב ואין לה כל תקוה להחזיק ברכן את כל העמים, שלא יקחו להם קרנים, לדבא את החלשים הנתונים תחת יריהם, לאנודת עמים כזו, השמה מסוה הצדק על פניה למען כחש, וכל עיקרה אינה קימת אלא להחזיק בשלל הלקוח מידי המנוצחים וישמור עליהם שלא ימצאו להם בעלי ברית להתחוק ולשוב פעם לאיתנם — לאנודת עמים כזאת פנתה אמריקה עורף, בסודה לא תבא נפשה ובקהלה לא תחד בכודה, בקשה צרפת לעשות את אנודת-העמים למרכבת נצחון לעצמה ולרתום בה את כל העמים למשכה, אמריקה מחלה על הכבוד המפוקפק הזה.

או העמידה צרפת פנים כאלו אין כל הפסד בהעדר אמריקה באנודת העמים, אע"פ שגם מקום רוסייה — התקופה עכשו אפילו מרוסיה הצארית — פנוי אצל השלחן הירוק והתנחמה בזה, שנתנו לה כל שאר העמים את ידיהם וקוטה, שבצורתם תקים לה כעין מלכות רומית של נאפוליון רביעי בלי נאפוליון הניע שעתה להשיב עשרת בונאפורטה ליושנה, למשוכל בכפה על כל העולם שמחוץ לאמריקה הצפונית, ואת רוסייה הסוביטית, שאינה רוצה לתת ידה בעול צרפת, לסייע אותה למשוכל בכפה, בקשה להכריע בחרב העמים השכנים לרוסייה, אך רוב השכנים האלה (רומניה, גרוויה, ליטא, פינלנד, עסטלנד, לזטווא, הינא ויפן) לא נפתו להוציא בשביל צרפת את הערמונים מן התנור הבווער; רק פולין לברדה נתנה נפשה באמונה בעד בעלת בריתה החביבה ולחמה שנתים ואמנם נצחה בנבורה נפלאה, אבל בלי תועלת לצרפת, כי רוסייה הסוררה חזקה עתה מאשר היתה, ומזמת צרפת, שחלמה לשוב עתה אחרי נצחונה הגדול לא ככחה לימי נאפוליון הראשון, לא תקום ולא תהיה, כי בבניניה, שבנתה לה על חרבות שונאיה ננלים עתה בקיע אחרי בקיע וכפי הנראה יהרס כל הבנין הזה כבית של קלפים וגם מקומו לא יכיר הדור הבא, כי מלבד סרוב ארצות הברית להספה באנודת העמים עבדי צרפת, מרדה בה גם אחת המדינות הגדולות והחשובות באמריקה הדרומית, ארגנטינה, וגם צירי אוסטרליה וקנדה דברו רתת עם מורשי צרפת והגידו להם כל מה שיהרהרו עמים חפשים, שאינם רוצים להתמכר לעבדים לצרפת, בלי תועלת לשאר העמים.

ואולם המכה האחרונה, שהוכתה צרפת, מכה שלא תוכל להרפא ושתביא בלי ספק את כל האימפריה הצרפתית בסכנה, היא שיבת המלך קונסטנטין, ניסו של קיסר אשכנז, שעמד לימינו בכל ימי המלחמה ושעל כן נרשתהו צרפת מארצו ומסדה את שלטון ארץ יון בידי שונאז בנפש וויניסילום, כל העם היוני נלאה גם הוא להיות עבדים נכנעים לצרפת, ללחום מלחמתה ולרוץ לפני מרכבתה בכבישה את העולם, ובכחירות האחרונות, הוריד את וויניסילום עבד צרפת משאתו וקרא פה אחר את מלכו לשוב מנלותו, לשבת על כסא מלכותו בכבוד מלכים קדמונים, והמכביר-את-כובד המכה היא העובדה, שממשלת איטליה הסכימה בפה מלא לשיבת קונסטנטין וצותה בכל ערי איטליה, לתת לו כבוד מלכים בכל מקום שיעבור שם, אם כן גם איטליה מתעברת בצרפת ואינה מסכימה לתעלוליה, להכביר את כל העולם תחת רגליה באמצעות אנודת העמים, שיסד אותה ווילסון לתכלית אחרת לנמרי, וצרפת התרתה ביונים וקצבה להם עונש אם ימרו את פיה והם לא פחדו כלל מהשיב את ניסו של ווילהלם על כסא המלוכה באתונה, יתר המלכים אשר בנולה מרימים ראשיהם, ומתנחמים בענים ומקוים, שיבא התור גם להם.

אכן הועם זוהר צרפת וסר סודה מלכות הגוים, והנכמה, שאומרת צרפת להנקם ביונים המוראים, תועיל עוד יותר להשפיל את צרפת בעיני כל ולגדע קרניה, שננחה בהן את כל העולם, הצרפתים רוצים לשוב לבנות את מלכות התורקים ולהשיבה לאיתנה, להחזיר לה את

וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

*

וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

ד.ס.

Adres redakcji i administracji: S. Monderer, Kraków XXII, Kalwaryjska 14

בְּיָמֵינוּ נִשְׁתַּבַּח

הַיְיָ אֱלֹהֵינוּ

"Hakore hakatan", Nr. 1. 1921 — א.ת.ר.א. — ק.ק.פ.

Dodatek do "Hamicpe".

— אמא, הביטרינא, האנקור שב!
 — הלא אמרתי לך, כי ישוב, — ענתה האם ברצון,
 בעשותה את מצאתה. — והאנקור עמד בתוך כך על אדן
 החלון ובמקורו המט לקט מהרמה את פירורי הלחם ובלע
 אותם בתיאבון גדול. כאשר כלו הפירורים קנה את ממורו
 עד האדן אחת הנה ואחת הנה, ואחריו כן הרים את ראשו
 הקטנטן והביט בעד החלון אל הבית פנימה, כאלו היה רוצה
 להודות על החסד שעשו לו. הביט כך רגע קצר ואחריו כן
 פרש את כנפיו ופרח לו.
 — אמא, הוא פרח! — קרא משה'לי, ישעמד כל העת
 לא רחוק מן החלון והתבונן בנחת אל האנקור, טאכט את
 פירורי הלחם.
 — אין לך, יקירי, להצטער, — ענתה האם. — ודאי עוד
 ישוב, אם רק ימצא פה עוד פירורי לחם.
 — אם כן, אמא, אכין לפניו עוד מה לאכל, וכאשר
 יבא שוב, לא יצטרך לחכות וימצא את האכל כבר מוכן
 לפניו.
 — עשה, כאשר אתה רוצה, ויברך אותך האנקור.
 ומשה'לי עשה, כאשר דבר. הכין פעם שנית ושלישית
 אכל בשביד האנקור, והוא בא ואכל, והודה ופרח לו. והדבר
 נעשה למשה'לי לחוק. הוא היה בטוח, כי האנקור יבא ודאי
 לאכל מאשר הכין בשבילו, אם לא יקרה לו חלילה, איזה

הַיְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

וְעַתָּה

— *** —

וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 וְעַתָּה אֵלֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ

אסון. ולא פסח גם על יום אחד, שלא יכין בו אכד בשביד
 האנקור, ולא חסר גם יום אחד, שהאנקור לא יבא לאכל.
 וכך הספינו זה לזה מאד. משה'לי אהב את האנקור, והאנקור
 לא ירא עוד מפניו, כמו שהוא ירא מפני איש אחר.
 אך הנה עבר הקיץ ובאו ימות הסתו. רוחות קרות
 נשבו, השמש לא נראתה, השמים היו מעוננים וגשמים רבים
 ירדו יומם ולילך.
 ואז נעלם פתאם האנקור. אנה בא? איה התחבא?
 המצא לו מחסה מקור ומגשם? היש לו מה לאכל? — כך
 שאל משה'לי, אך לא מצא על שאלותיו כל תשובה. גם
 אמו לא ידעה מה לענות על השאלות האלה.
 והצטער על זה משה'לי מאד, אבל לא יכל לעשות
 כלום.
 עבר הסתו וימי ההדף הגיעו. הקור חזק מיום ליום.
 הנהרות קפאו ויכסו קרח. ירד שלג רב ויכסה את כל
 את הרחובות, את הבתים, הגנות, הגדרות, העצים אשר בן
 וביער, והצמחים אשר בשדה.
 ופעם אחת, בצהריים של יום הדף זה, ישב לו משה'לי
 אצל השלחן וכתב את שעורו, כאשר הספין לעשות תמיד.
 פתאם שמעו כידבר-מה נפל והחלבט על אדן החלון. משה'לי
 נודעו קצת וקפץ ממקומו ורץ אל החלון, לראות ולדעת
 מה נהיתה שם.

ולעורר בקרבה אמצעי המלחמה של ימי הבינים נגד כל גידול של חרות ובכל זאת אין להחליט זאת על היהודים האונגרים כולם. אדרבה, החימה של הרבנים דותיקים האלה היא בלי ספק ערה ואמנה על התפתחותה ושנונה של התנועה הציונית באונגרים. היא הנוצרת מנחתם של כל המנהיגים והרועים השונים, החוששים שמא תאכזר השפעתם. על המתבוללים, המוציאים את בניהם לשמד, לא נתק קצפם הקדוש של כהני-משה אלה. לפי שבאן הוא מקור היותם. ואולם אלה המדליקים את משואות התחיה, המטיפים לניתוק עבותות השעבוד ומראים דרכים חדשות לחיי העם וקיומו — הם הם המסוכנים, שמא יקיץ העם ויראה אנה הוסיכוו מאשריו וידע מפני מה לא מצא לו אף קורטוב של תחומין בשעת צרותיו האיומות, ואו יטאטא את כל עוכרי ישראל ויעמיד לו מנהיגים יאחרים.

בקראקא.

מרפש הקהלה.

מן העת, שנעשתה קראקא למרכז הפוליטיקה, הכלכלה והמסחר של פולין הקטנה, נבעו בקהלתנו, שנדדה בשנים האחרונות פי שנים מאשר היתה, רשלנות רבה בכל הענינים הצבוריים הפנימיים. בכל אשר נפנה נפגע בתקלה, כריקניות או בפעולה שאינה כתקונה. נתפשה נא מן הבא כידנו.

במועצת הקהלה הצי החברים אינם נבחרים כלל, אלא נספחו — אמנם בלי אשמת ראשי הקהל, אלא לאננם — למיעוץ שלא מרעת הכוחים מתוך המועמדים של הכחירה האחרונה, שלא נבחרו, ועכשו נושאים ונותנים ראשי המפלגות עם ראשות הקהלה, לספח עוד 19 איש מכל המפלגות בלי בחירה, וזהו לפי שלא היה עד כה הכרע במוסדים האוטונומיים ולא יכלה הרשות להסכים לתקן סדרי הבחירה בתכנית עממית ומשום זה שמט ישמטו הכחירות להחדשות משנה לשנה לקהלות, אבל כרי הדבר, שאצלנו היו ראשי הקהלות הנדולות מתאמצים יותר בדרישת התקונים מאת הממשלה ולא היו מתחמים לזיוול היה ברפיון ובשתיקה, לא היו הפקידים הרמים דוחים אותם בקנה, כמו לקפחנו את זכות השלטון העצמי של ענינינו הפנימיים. אין להטיף ספק ברצונו הטוב של ראש קהלתנו החרמץ והנאמן ד"ר לנדא, אבל חבל שהזמילו עליו את משא כל העדה ואין לך מקצוע אחד בעניני הצבור של העיר ושל הקהלה, שאין היא הופש בו מקום בראש ואפילו מצאך אינו יכול לעשות שליחיות הרבה כאלה בשלמות. בבתי המטבחים יש אמנם השגחה מעולה בדבר הכשרות, אבל אין שם אף לב את חמם השוחטים, הנוצרים את הצבור בנטלם מרעת עצמם שכר שחיטה כפוף ומכופף מן השחיטות הכשרות, חוץ מן השכר שנוטלה הקהלה, וחוץ מן הנוף יש בזה איסור גמור מפורש בפוסקים, אבל בדבר שיש בו משום גול, אע"פ שהוא אסור גם בלא זה, אין הרבנים מתערבים עוד וכיון דדשו בו נעשה כהיתר.

מוסד הכיב יש בקהלתנו, מיסודו של ד"ר טהוף, שהתקין בראשית פעולתו הצבורית, בית עקר הספרים והמקרא. עוד אי, שראשות הקהלה הקדישה לו חדרים חנם, אבל מה מראהו כעת? אוי לנו אם נאמר ואוי לנו אם לא נאמר, ע"פ התקנות נוסד המוסד לא רק לקריאה, אלא גם לדרשות, להוראה במדע ולהשכלת העם, אבל מכאן אלה אין זכר זה כמה שנים, אך הלא גם התפקיד האחד העיקרי אינו מתקיים, היכל הקריאה שמם, אין בו אור בערב ואינו מוסק ואמנם אין בזה צורך, כי אין מה לקרוא בעזרה, שהיה לפנינו מרכז החיים הרוחניים וממנו יצאה תורה והשכלה יהודית לדור גדול בעירנו ומחוצה לה. עתונים לקריאה אין בו אף אחד, ספרים חדשים לא גקנו זה עשר שנים וגם מן הספרים הטובים, שנאצרו בעזרה בראשית, חסרים הרבה מאד ודוקא הטובים שבהם, אין השגחה אפילו לדרוש את הספרים השאולים וכך השואל ספר מחזיק בו

מזרנה ואת תרקה, כל הנחילות שכבש חיצוין בטורקיה וגם להוציא חילה מסוריה ומקיליקיה, לנקר לעצמם שתי עיניהם, בכדי שיפסידו היונים עין אחת, אם יעשו זאת הצרפתים, או תהרס מהרה כל האימפריה הצרפתית, כי יחדרו גם העמים בצפון אפריקה ובמערבה לפתור מפניה.

ולנו היהודים לא אחת היא מה יהיה נורל צרפת מעתה, כי גם אנהנו מרגישים עתה נאות צרפת ודונה ככל העמים, שיר העם הנאה הזה ורה בהם, היא נתנה חרב ביד המאות השחורות של ניקולאי, לשוב לחדש את רוסיה הבורגנית והלסטים ההם ערכו זכחים ביהודים נקיים, במרם נצחו עמי הבית את אויביהם, במרם דרכה כף רנל אננדי על אדמת יהודה, עשתה צרפת חוזה בסתר עם אנגליה, כי החלק הצפוני והמערבי של ארץ הנחיל, ארץ סיניקיה הקדמונה וארץ הבשן, יסופחו לסוריה, אשר לצרפת. הן חלקו ביניהם את עור הדוב במרם הומת, ועכשו ההויקה באמת צרפת ככל אדמת צור וצידון ומקורות הירדן ושפות נהר ירמך ואינה רוצה להחזירם למדינת היהודים העתידה, אינה חסה על הארץ הקטנה, שארץ הנחיל היא לה שאצת החיים, עתה אין לנו אלא לקוות, להפדת הלומה ביהר עם יון ושאר העמים העשוקים, והעיקר לעלות בהמון רב צאי, להיות נכונים לעת מצוא להתפשט בחלקה של צרפת.

ש. מ. לזר.

סקירה בעתונים.

21 רבנים חרדים, שמעו בלוח השנה.

בהצפירה נתפרסמה הכרות חרם, שהביו 21 רבנים אונגרים תורנים על הציונים ועל המורחיים בוועידתם, שהיתה בוורדיין הגדולה ובפירוש הם כותבים בהכרה, שצו להדביקו בבתי התפלה, שהציונים נרועים מן הנעאולונים, וכדומה מתבוללים קיצונים, שפרקו מעליהם כל עול יהדות ורובם כבר המירו דתם בשעת חרום) ונתה להכנס אל בית עכ"ם מפני הסכנה מאשר אל בית אלה. — אין עוד מקום בכל העולם, שאפשר יהיה לרבנים להעלות על הדעת להטיל חרם על מי שהוא, אפילו כצפת ובהרבת ריי החסיד כבר נישל חודו של הרומח הזה, אבל באונגרים, שחזרו וישביה הכללים אהורנית מהלך ת"ק שנה, חזרו יהודיה מהלך 50 שנה לאהור. היהודים מושבעים ועומדים, לקבל בכל ארץ מנהגי המקום ומדותיה, וככך טעו רבניהם של אורחי הגר בני דת משה בלוח השנה ודמו שבשנת תרי"ב הם עומדים, שהוציאו את כל היהודים המשכילים מן הכלל והפקירום לשמד. הצפירה מעירה על זה: מוצאו (של כתב ההחם) מאונגרים, מאותה תופת האינקביויציה החדשה, שקמה על חרבות העולם הישן כשם העיקרים הנעלים של חופש העמים, משפט ההגדרה העצמית ושאר כל הניבים היפים, ששמשו הומר לכנין הקלפים, שנכנה בוורסיל... ארץ אשר בשחר ימי שחרורה, שדרכו לרומם את הרחומות ולעדרן, היתה לכן הריאקציה צמאת הדם והאכזרית ביותר, למרכז השנאה והמשטמה, ארץ אשר תורה, נוצרית כזו לה, בהכרת שגם התורה, היהודית שלה לא תהא טובה הימנה.

היהדות האונגרית כבר היתה לפני המלחמה כאבר מולדף בישראל, והנה באה המהפכה האונגרית עם כל יסורי השאול, כל עבודתם והתכחשותה של היהדות האונגרית לא עמדו לה להצילה ביום זעם, פגומים, רציונות, טירור, ענויים אכזרים — זה חלקם של יהודי אונגרים בחרות מולדתם, אשר כה השתעבדו לה כנופם וכנפשם. נדמה היה, שמהוך הניהנם הוזה תצא היהדות האונגרית ממורקה ומוזקקה, הסערה, שהתחוללה על ראשה, תעקור מקרבה את שרשי הלענה של הממיעה והעבדות אך טעינו, אימת המות עוד הוסיפה לזכרה...

לצמיתות, מתעמד בו ומשאילו לאחרים ואחרים ויש שיגרו
 את ספרי 'עזרא' גם לחוץ לארץ ואין הוליה עדיהם, אין דורש ואין
 מבקש. קושיא המורה אנו מקשים ודורשים תשובה, אבל לא תירוק:
 איה הועד הממונה על עזרא? המוסד דיר טהון אין לו עור סנאי
 להתערב במחמל עינו וה, מוכן הדבר, אבל הרי לא הן יחודי היה
 דיר טהון בזה, הלא היה איזה וער, ומפני מה הוא מעלים עינו
 ממוסד צבורי יקר וחשוב כזה? מפני מה לא הקהיל אספת התברים
 לתכלית בחיית ועד חדש? מי נתן לעוד רשות למעול בשליחותי
 באופן גם כזה ולהכניב את התקוה, ששמו בו בזהריו? אבל איה גם
 הבהרים? מדוע הם שותקים? מדוע יראו און ולא יתכוננו? הלא
 אדם צריך לחום על מעשיו ועל ממנו, שלא יהיה עמלו לריק ואיזהו
 ש... — זה המאבד מה שנותנים לו, הרי זה תולדת התקלה הישנה
 שמעמים העם את כל המשרות על שכס איש אחר, בעוד שאנשים
 הרוצים אחרים, הרוצים לפעול בצרכי הצבור, אין להם מקום להתגדר
 בו והם מתבודדים ונשכחים.

מוסד דומה 'עזרא' הוא הטובי-האל, שהתקיים פה שנים
 אחדות בתועלת רבה בזכותו ובעמלו של האינינו נו צ' ד ו ו א ס ר וגם
 לו הקציעה ראשות הקהל היכל גדול, ששמש לדרשות מדעיות רבות
 הלקה, ועתה גם הוא סגור ואין מתעורר לפתחו וגם מן העם אין דורש
 זאת ואין מרגיש את ההעדר, חסרון שני המוסדים האלה עור לפרוד
 ולהתפוצצות בין הכחות האקטיביים שבעיר וגרם קרע נורא בין יהודים
 יושבי עיר אחת, כי אין כל הודמנות, שיתאספו פעם בני אדם בעל
 נטיות שונות למקום אחד, כל אחד הולך לו אל הבנפיה שלו, שהיא
 לבדה עולמו ומחוצה לה הכל בשל, אפס ותהו בעיניו, וזה גורם נוק
 רב לא רק להיי הצבור בכלל, אלא גם למפלגות עצמן, שאין להן
 לעולם שעת הכושר להשמיע דעותיהן באוני אחרים ולרכוש נפשות
 חדשות, כל חברה ועירא היא עולם בפני עצמו ומה כחה ומה פעולתה
 בחוגה הפעוט? לפיכך אין בעיר מי שיעסוק או גם יהשוב באיוו
 פעולה צבורית כללית בין מפלגותיה.

בזמן האחרון התעוררה תנועה בעיר בין החרדים לבהור סוף
 סוף כרב אביד ולמנות דינינים, כי שני ראשי בתי הדין של הקהילה
 ההיג' ר' מאיר הכהן ראפפורט וההיג' ר' פינחס דמביצר הלכו לעולמם
 בשנה הזאת ורוקא עתה יש עבודה רבה לבית דין יהודי, כי מפני
 טעם ידוע הדלו היהודים כמעט לנמרי להגיש משפטיהם בערכאות
 וכל הסכסוכים יובאו לדין בבייד יהודי, מלבד הרבנים, שעמדו לבחירה
 עד בה למשרת רב אביד, נוסף הרב ר' מאיר שפירא מגלינא, שאמנבי
 הוא תזה ודרשן, אבל אינו כקי בלשון המדינה ובזמן הזה אי אפשר
 לו לרב ובשרט בעיר גדולה, שלא יוכל לדבר בלשון המדינה, דבר
 שיש לו צורך בו בכל יום ובכל שעה, אין לעורר בזה, פן נהיה לבו
 ויבולע לאינטרסים הצבוריים, אין לדמות את זמננו לדורות שעברו,
 שהיו אבותינו סגורים בדי אמות של הנישו וביחמיד ולא היה להם
 דבר עם אדם, רב קראקאי צריך להיות גם באיכחנו בלפי חוץ ופדעת
 לדבר את אויביו בשערי רבנים אחרים באים בכה קרבת משפחה
 של בעלי השפעה שבעיר, גם אלה לא לרצון המה, כי אין משרת
 הרב לטובת היהודי, להטיב מצבו ההמרי ולהרבות כבודו, אלא לטובת
 הצבור וכל היהדות, על כסא הרבנות בקראקא צריך לעלות רק רב
 הראוי לזה מצד עצמו ושיש בו כל המעצות הדרושות כעת ולא רב
 שכהו גדול רק בפלפול ריק וחסר כל תועלת או כיהום אבות וקרבת
 משפחה.

בפולין הקטנה

מבטלה ליגיע כפים.

יהודי אמריקה יכולים להתפאר, כי קיימו מצות, כי ימוך אחיך
 והחוקת בו בתקונה, אין אנחנו יהודי המורת מסוגלים עוד להתלהב

בנהרות ליטני וירמוך ובאשרות הנחלים הזוררים ברעש מעל הר חרמון אל תוך הירדן כה אלקטרי חזק. שיספיק תנועה למסלות הברזל ולבתי חרושת ומאור לכל הערים ועתה התפשרו שתי הממשלות האדירות, שאמנם הגלילות הנל תסופחנה בסוריה הצרפתית, אבל יש רשות ליהודים להשתמש בכח הנהרות והנחלים הנל לכל צרכיהם. לתכלית זו תוקם ועדה של אנשי צרפת, אנשי אנגליה ואיטליה ישראליים, לקבוע את תקנות הזכות הזאת של ארץ ישראל, להשקות את אדמתם ולהוציא כה אלקטרי מנהרות סוריה. אם לא תוכל הועדה לבוא לידי פשר מתקבל מכל הצדדים, אז תבואנה ממשלות צרפת ואנגליה בעצמן בדברים להתפשר.

במקום הרעיון, שהשתעשעו בו מקצת הרבנים בא"י, שבאה העת לבנות את בית המקדש השלישי, נתעוררה עתה תנועה אדירה בין רבני ירושלים, לבנות מתחת לכותר המערבי בית-כנסת כדלי ליהודי ירושלים ולכל ישראל. הרבנים נועצו כמה פעמים על רעיון בנן ביהמ"ק ונכחו, כי אי-אפשר להוציאו אל הפועל לעיני וגמלכו להסתפק בבנין בימינו מרכזי לכל ישראל. בבנין הזה יקשרו הרבנים את תקות הזורת הסנהדרין למקומם ויסוד מרכז התורה בלשכת הגזית. בזה משתדל הרב ר' אהרן מנדיל הכהן מקאריה, שבא בשביל זה לירושלים.

אנשים הבאים מא"י מספרים, ששלושה בחורים רעבים מנוז נליציה בא"י נפתו מאת המיסיונרים והמירו להם בשכר 60 ל"ש, שקבל כל אחד, כאשר נודע הדבר לנציב סמי ועל שלח הזהרה למיסיונרים. שאם יוסיפו לעשות סחורה בנשמות יהודים, יגרשם מן הארץ. הנציב הזהיר ניכ את כל בתי הפקודות, לתת מנוחה לפקידים יהודים מעבודתם בעיני שעה אחת לפני שקיעת החמה.

בא"י נכרת עתה תנועת תשובה אל הדת כמו במערב וכבר החלו גם מזרי בתיהספר העברים להכניס שמה רוח יראת שמים וקצת למוד תורה. הפרופסור נחום סלושיץ מפאריז הופר עתה באדמה בסביבות טבריה וכבר נלה קדמוניות חזונות מימי הרומאים, שיאירו אור על דברי ימינו ותרבותנו הקדמונית.

באמריקה.

תשובה אל היהדות.

באמריקה, כמו גם במערב אירופה, נתעוררה תנועה רבה בין הנצרים, לשוב אל הדת והם עושים בכל מקום מה שעושים, לעורר תנועה דתית ולחדש את העבודה הצבורית בבתי התפלה. וכשם שפריקת עול תורה בישראל במאה הי"ט במערב היתה רק הקוי דרכי הנוים, שהתגברה בהם החמירות והראיליות, כך גם התנועה הדתית והרומנטיקה החדשה מצאה לה הד גם ביהודים והם הוזרים בתשובה אל היהדות וממילא גם לאלקים, אנשים, שכבר בעטו בנעוריהם בחיים דתיים, התחילו מבקרים בתי-כנסיות ומחנכים ילדיהם ברוח דתית, ויהודי המזרח, שאינם יודעים יהדות אהרת מימי נעוריהם אלא החסידות, מביאים להם כל כת וכת את רבותיהם — שעתה רובם מתווכרי פרנסה — וכבר מלאה ניו-יורק רביים כווינא הבירה בימי בהלת המנוסה מגליציה. בתוך הרביים האלה נמצא גם הרב ר' חיים שפירא, הרבי הציוני הידוע מרהוביטש, שיסד בווינא את מפלגת ישוב א"י סניף למזרחי, ולא רק בתוך יהודי המזרח התפשטה התנועה, אלא גם בתוך יהודי הרפורם, שקבעו שבתם ביום א' וכמרים נצרים דורשים בבתי-תפלתם, וצבורם בשעת התפלה הוא מנין של בשלנים עניים, הבאים להתפלל בשכר וכבר קרה מקרה, שפרצה שביחה במחנה הבטלנים הרבים האלה והרשו הכפלת שכרם ובתי הכנסת היו שוממים מאין איש. גם אלה נהיים אהרי אלקים והחליטו באספתם האחרונה, ליקרן רבה לתכלית תעמולה להחזרת עשרת הדת ליושנה ולקרוא לפני יהודים, לשוב בתשובה, שלמה אל אלקים.

לוקסוס, כספות, מנעולים מעשי ידי תלמידים יהודים. וכן גם רהיטים נסים ומהוררים, לא שבעה עין מראות. כפי שהניד לנו הממונה הראשי ד"ר נייבט ברגר התחילה החברה עצמה את התמיכה מיד ליה, כדי להרחיב את העזרה התכליתית ובנין החרבות ע"י מלאכה ועבודה.

בפולין.

שנוי רב לטובתנו.

רוח אהרת סוכנה עתה בחוגי הממשלה והסוים, ביהם ליהודים בא שנוי ניכר לטובה. סבת הדבר היא כפי שבאר לנו ציר הסוים הרב את ריבנו ד"ר טהוין: התיצבות הקלוב היהודי בעון באנשים לחדש משפט ולא להצטרק ולהתחנן, כמו שהפין היישיש פרלמוטר להמשיך דרכי ההגנה של הדור הקודם, הדלו כבר אנשי השלטון הסוים לירא מפני הענדעקים ומפני חרב פיהם, סר צלם ואין מתחשבים עמהם הרבה אהרי שהצליחו נשיא הארץ וממשלתו לנצח את האויב ולהשיב את השלום לארץ בלעריהם. הלכך גם ביהם ליהודים עושה הממשלה מה שיש בו מן הצורך ולא מה שמרמזים לה עתוני הקנאים של הניד. יש כבר שורה שלמה של מעשי צדק, שנעשו ליהודים בפולין: נתפרסמו חקי ההגנה על המעושים, שהתנו ממשלות המערב עם פולין וגם נתאשרו ע"י הסוים, אבל לא נעשו להק, לפי שלא נתפרסמו בעתון של קובין החקים; נוסדה מפלגה חדשה של משכילי העיונים בשם פשוט דמוקרטים, ואולם עד עכשו היו כל משכילי הפולנים והסקוידים בכלל מפלגת הקנאים ניד; בלבוב אשרה הממשלה את בתי-הספר התיכוני היהודי ונתנה לו זכות צבורית ופיו כה של בים אחרים דומים לו; בכל הערים הגדולות נערכים וכותים בין חכמו פולין ושירי הממשלה ובין מנהלי היהודים, כדי לבוא לידי הבנת וא"י ולהביא שלום אמת בין האזרחים; כאשר אך הוקם המניסטר החדש לפינינצים, הומין אליו את הצירים היהודים ושאל את פיהם: מהו רצון היהודים, שיעשה לטובתם ונכון הוא למלאהו. הציתים ענו כדרכם בעז: אין אנו דורשים שום הטיבה וזכות יתרות, אלא זכיון נמור שוה לזה של שאר אזרחי הארץ. הדבר הוטב בעיני המניסטר והבטיה שכן יהיה; לדרכו ההדש של המניסטר לפינינצים יש ליחס את השמועות, שנתפשטו, כי יש את לבב הממשלה להקל ליהודים את גורת השביתה ביום א' ולהתיר לשומרי שבת לפתוח בתי מסחרם לשעות אחדות וגם להכניס אל הסוים הצעות בדבר זכיות המיעושים. את השנוי הזה לטובה ואת אבדן תקותם של הענדעקים הרנישו גם אהינו בגליציה המזרחית, שהתקבצו בכל ועיר ועיר — אין הלוק אם מדעת עצמם או למלא רצון גבוה — והחליטו פה אחד, כי אין טוב מאשר לספח את גליציה המזרחית במדינת פולין.

בארץ ישראל.

המנדט האנגלי על ארץ-ישראל כבר נקבע לכל פרטיו ונמסר אל מועצת אגודה העמים בנייבה, צרפת ואיטליה הסכימי לתכנית החדשה. בראש כל הדברים מפורש באר היטב, שאגודת העמים מודה בזכות השאיפה ההיסטורית של ישראל-לארץ אבותם. מה שכבר היה נמחק בנוסחאות הקודמות, במקום הדבור, מוסדות השולטים בעצמם מציע אנגליה עכשו, צבור השולש בעצמו, במקום אהר נקבע, שממשלת בעל המנדט צריך להתיעץ עם ההסתדרות הציונית בכל השאלות הכלכליות ובכל הווה הרש הנוגע לעבודות הצבור. סוף סוף התפשרו אנגליה וצרפת בדבר סכסוכן על-אדות נבולי הארץ בצפון, שצרפת באה בטענה, כי בהוה סתה, שעשתה עם אנגליה בראשית המלחמה, הסכימה זו למסור ביד סוריה של צרפת את צור וצידון, כל ארץ פיניקיה הקדמונה ומורד הר חרמון וכל ארץ הבשן עם נהר ירמוך. זה הוא אסון לארץ ישראל, כי מאין פהם לארץ ואין נהרות גדולים היתה תקות הבונים לייסד בכח זרמי המים

באונגרים.

לסוחר, אומרים הם להשיך הימה הלך גדול מן התבואה. גם סחרות אחרות מונחות שם כאבן שאין לה הופכים, מאין כסף טוב באיפה לקנותן. מחירי כל הסחורות יורדים שם משה משה מיום ליום. המשבר גדול שם מאשר פה, עושר רב יורד לשהת, רוב נשיאי הכסף יורדים מנכסיהם. — המדינות הקטנות אשר באמריקה התיכונה התחברו לאנודה אחת כעין ארצות הברית באמריקה הצפונית. — מדינת הפנינים נספחה אל אנורת העמים בתנאי מפורשי, שתורה בתוך חקיה היסודיים בזכות המעשים הלאומיים. — בעודת הסובשים במוסקוא נתברר, שרוב אדמת רוסיה אינה מעובדת, האכרים מתרשלים מעבד את שדות האדונים, שנתנו להם במתנה ואפילו שדותיהם הם מביאים ענשו פרי פהות הרבה מאשר לפנים. — בערי ביהם ושלייה מסלקים הסלכים את פסלי הקיסרים יוסף, וויהלם ופרידריך ממקומותם ועיו יצמחו התקוממות ופרעות ובסוף יהוצ הכל על ראש היהודים, כי מאין בידו המשיכים להנקם באשכנזים (המנינים על מצבות הזכרון) ישפכו חרון אפם ביהודים וזה הביא לידי פגרום נמור ברבע היהודי בפראג. — המניסטרס הפולנים דאשינסקי ושלייונסקי התפטרו. מפלתו של הראשון דורשה השפעה יותר גדולה על מכות הממשלה מאשר היה יכול דאשינסקי להשפיע בתור סגן בלי מקצוע. — חבל בעלי הון באמריקה עשו אנורת פנינסים, להלוות ממון למדינות אירפה התיכונה, כדי להגביה את ערך שמהותיהם ולאפשר את המסחר עמהן. לעיע קצבו להן 25 מיליונים ליטרות שטרלינג. — הנשיא החדש של ארצות הברית באמריקה, הרדינג, אומר ליסד אנורת-עמים אחרת, שלא תשמש רק להגן על המדינות המנצחות לבד, אלא תהיה באמת מעוז השלום וטבחה כל עשוק ורצוף. אנליה מפחדה כבר מפני ההגמוניה האמריקנית וממשלתה טבטיחה, כי תפנים לעשות באנורת העמים כל שנוי, תציע אמריקה. — מדינת קוריא ה מרדה ב'פן, שכבישה אותה לפני 10 שנים להשתעבד לה, הקוראיאנים קראו מלחמה על יפן. — בית הנבחרים האנגלי דורש מאת הממשלה, להניח את הנאי הכרית עם טורקיה באופן שתעמוד קצת ברשות עצמה ולא תהן ידים לכל מיני קנאים ומורדים להתחבר עם הבולשיוויקים הרוסיים. — ממשלת אנליה אומרת לכונן כפולין בנקים לתכלית מהן מצוות לבעלי תעשייה וסוחרים, כדי להגביה ערך הממון הפולני. — ממשלת הסובשים ברוסיה בטלה מראשית השנה את כל תשומי הממון עיי מוסדיה, הם ישלמו מהיום והלאה רק במוזנות ובכרדים ושאר הצרכים וכתעודה, שפלוגי עבד כך וכך יום ולתעודה יהיה ערך שטר כסף. ברוסיה מקיים, שמה יצמח בטול הממון ככל הארץ והעולם. — בארץ הינא שולט השתא רעב כבד מחמת בצורת, 16 מיליון בני אדם המה חסרי לחם. — בארגנטינה רעדה האדמה וכמה כפרים וישובים נמחו מעד פני האדמה. גודל הנוק עוד לא נודע. — נוצרי עשיר בווינא, פרומר שמי, שהיה קונסול אוסטרי בקושטא, הקדיש כל הונו לקהלה היהודית. — בניניבה מסרו סוקולוב, לוציאן וואלף וישראל זנוויל בקשה אל מועצת אנורת העמים, להציל את יהודי אוקראינה מכליון ובכלל להגן על יהודי המזרח, שיקימו העמים את אשר נטלו על עצמם בדבר זכות המעשים, האליאנס הגישה בקשה אחרת, להשניה על היהודים הנולים בעברם בארצות. — כרינא נפטר הסופר העברי המפורסם ישראל היים פני ו, הנודע בספרי הלמוד הראשונים לילדים וספרים פדגוגיים שונים, גם הכר סארי חקירות לשוניות ופיליטונים הרבה מאד כתב ב'הזמן' והדורי והרגם ספרים הרבה מספרות העולם, הבולשיוויקים רצחו את בנו יחידו ועליו ירד בינון שאיזה בן 72 שנה. — בזמן האחרון התחילו גם חכמי הפולנים בקראקא להתעסק כמעשי אוב, (ספיריטואליזם) והם מקדילים קהלות ומשיביעים את המתים לדבר אתם את הכליהם.

המשטמה העזה, שנתעוררה נגד היהודים האונגרים אהרי המהפכה האונגרית, למרות רוח ההתבוללות, שלכשה את כל היהודים בארץ הגר באדוקיהם ובנאוריהם — פעלה את פעולתה, שפעלה ככל הארצות האחרות: הביאה את אחינו לידי ריעות עצמם, התחילו לפשפש במעשיהם והם מרגישים, שיהודים יוכלו להיות רק אזרחים אונגרים, ולא מדיארים לאומיים. הציונות מתפתחת שם כמו באותן הנליווח שנקדעו מאונגרים ונספחו ברפובליקה הביהמית ובמלכות הרומנית והסרבית, ולזה עורו שונאי ישראל ולא רק סתם נדחיתם, שהם דוהים את היהודים מתוך לאומם בשתי ידים, אלא גם באופן ישר, בעשותם פשוט תעמולה ברצון בשביל הציונות, ומדרכי היהודים בנויה הוא לשמוע בקול ורים, מה שלא יכלו חכמי ישראל להכנים בלככם, יכניסו בו חכמי הנוים, אבי אבות צוררי ישראל האונגרים הוא ההגמון הקתולי אוטוקרסרוהסקא, איש עז רוח, דברן וסופר מצוין ובעל השפעה רבה, בתחלתו היה איש לברדי והיהודים המתבוללים נמשכו אחריו כמו אחרי איוה משיח שקר, בקרו את הבמות הקתוליות לשמות בצמא את דבריו הקריבו לו מתנות רבות, הון רב, לתכלית זרות והערצוהו כאליל, פתאום נהפך האיש לשנוא את מעריציו החדשים ונרשם בהרפה מעל פניו והוא הוא שגרם את רדיפות היהודים בשנים האחרונות, כי גם האצילים וכניהם הצעירים קבלו ממנו השפעה רבה, עכשו נהפך האיש הזה עצמו לחובב היהודים הלאומיים והוא עושה תעמולה רבה במועצת המדינה, ובכל מקום שירו מנעת בעד הציונים וגם עתה דבריו עושים רושם והיהודים נשמעים לו ברצון ואפילו המתבוללים הקיצונים, כפאול שאנדור וחבריו, הנלחמים בו בכלי מודים לו בלכם ונפתים לאט לאט, והאות על זה: כבתי הכנסת בכודפסט התירו אדירי המתבוללים לנודו נדרים לקרן הקיימת והיסוד, גרולה הסרת טבעת יותר ממיח נביאים.

באשכנז.

מועצת המדינה בפרוסיה החליטה חוק חדש, להקל את יציאת יהודים מכלל ישראל ולהתקבל אל הכנסיה הנצרית, הקהלות יראות כבר לשים מס הקהל על עשירי היהודים, שמא יבעטו עיו ביהדות ויתנו לה גט כריתות, שנים בלא זה גברה תנועת השמר באשכנז בסבת התנכרות המשטמה ליהודים בתוך העם מר הנפש והנואש, הצריך לאיוה זר חלש, לכלות בו חמתו הזועפה.

בצרפת.

הסינאט הצרפתי נשא ונתן עתה הרבה בענין יהודי המזרח, המרכים לבוא לפאריו ולהשתקע שם, האלמנט הזר הזה הוא לצנינים בעיני הצרפתים והם דורשים מאת ממשלתם לנעול בפניהם את הנבול ולגרש את אלה שכבר תפשו מקום בצרפת, כדי להעלים את הסכות האמתיות של דרישתם ושנאה נסה לגרים ופחד מפני התחרות בעסק, יבואו בטענות, שיהודי המזרח יגררו חליים רעים מן המזרח לצרפת ויביאו תעמולה בולשיווית, הגנוד ליהודים הזרים בפאריו הולך ותוק וסוף סוף תהיה הממשלה אנוסה להציע חקים קשים ולגזור גזירות, המורות על פליטי אחינו ואז יתוספו לנו על שאלות היהודים השונים גם שאלת יהודי פאריז הנדרפים.

השבוע בכל העולם.

הצרפתים מחלו לאשכנזים את מהן אלפי הפרות החולכות, שהתנו בוורזיל, — באמריקה יש השתא עודף בתבואה עד אין מקום לה באסמים ולפי שנים באירפה הרעכה אין קונים לה בכסף עובר

רָאִתִּי כְּאִלּוּ
 לָדָבַר אֱלֹהִים וְאִי אֶשְׁרֶה
 עֲבֹלִים אֵלֶיךָ עֲרִמְיָא
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 שְׂרֵיטִי לְיִשְׂרָאֵל לֹא
 אֶשְׂרֶה עֲרִמְיָא
 אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ לֵב מִדָּבָר
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים

לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים

רָאִתִּי כְּאִלּוּ (אֵלֶיךָ)

רָאִתִּי כְּאִלּוּ אֵלֶיךָ דָּבָר אֵלֶיךָ עֲבֹלִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים
 עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים עֵשֶׂה לְעַלְמֵי אֱלֹהִים

מְדַבְּרִים מְעַנֶּה
 תְּמוֹת בַּת הַרְשָׁע
 עַל גִּדְל הַפְּשָׁע
 (עֵד יִכּוֹא)

בְּרַבֵּשׁ וְעַל הַגִּג
 קְעִינִי כָּל תּוֹצֵג
 וּבְמִתְחָה מְשֻׁגָה

נ. מיפלג.

הַעֲנִי וְהַכְּלֵב.

עֲנִי זָקֵן לְבוּשׁ כְּרוּעִים בָּא אֶל הַצַּר אַחַת
 בְּפִנֵּת הַחֶצֶר רַבִּיז כְּלָב. כִּרְאִית הַכְּלָב אֶת הַעֲנִי
 קָם מִמְּכוּמוֹ כְּבָעַם וְהִתְנַפֵּל בְּנִבְיָהָה הַזֹּקֶה עֲקִיו.
 אִז מֵהָר יָרַד אַחַד בֶּן שֶׁבַע שָׁנִים מִבֵּיתוֹ אֶל
 הַכְּלָב.
 הַיֵּלֶד אָהוּ בְּצִנְאוֹרוֹ וְגַעַר בּוֹ:
 — לָךְ אֶל הַבֵּית! אֶל הַתְּנַבֵּחַ! הֵם!
 הַכְּלָב נִשְׁתַּחֲוֶה לְאַט לְאַט עַד שֶׁתְּדַרְל לְגַמְרֵי
 מִנְּבוּחַ.

הַתְּנָאִים. (ע"פ סֵפֶן הַרְיוֹ)

עִם קְדוּמִים הוּא עִם הַתְּנָאִים. עֲצוּם וְרַב
 בְּמִסְפְּרוֹ מִכָּל עַמֵּי הַתְּבַל. קִיּוּמוֹ הַיֵּלֶד וְנִמְשָׁף
 מִדְּפְנֵי הַרְבֵּה אֲלָפִים שָׁנָה עַד הַיּוֹם. בָּעֵת שֶׁבָּבֶל
 וְנִינְוָה עָמְדוּ בְּמָרוֹם הַתְּפִתְחוּתָן הַיְתָה כְּכַר לְחִינָא
 תְּרַבּוּת גְּבוּהָה וּבְמִשְׁפַּח הַרְבֵּה אֲלָפִים שָׁנָה לֹא שָׁנָתָה
 בְּמִשְׁהוֹ. מִבְּבֶר וְנִינְוָה נִשְׂאָרוֹ הַיּוֹם בַּקַּ הַרְבּוֹת.
 אוּלָם הֵינָא מִתְּחִימַת עוֹד בְּכָל עוֹהָ.
 אַסְפִּיה הַמְעַרְבִית דּוּמָה לְמָקוֹם קְבָרוֹת גְּדוּל
 וּמְצִבּוֹת זַכְרוֹן שׁוֹנִים וְרַבִּים פְּלִי מִסְפָּר מִסְפְּרוֹת
 עַל הַזְּמַנִּים שֶׁחֲלָפוּ. עַמִּים וּשְׁבָטִים נִזְרָדִים שׁוֹנִים
 גִּלְחָמוֹ פֶּה זֶה עִם זֶה אַחַד כְּבִשׂ אֶת הַמְּמִשְׁקָה
 מִיַּדִּי הַשְּׁנִי וַיִּחְרִיבוּ אֶת הָאָרֶץ. אוּלָם הַחִינָאִים
 הַיְהוּדִים לְגִבּוּרֵי אֶרֶץ הַסְּנּוּרִים מִכָּל צַד וְהַיְהוּדִים
 לְגַעַל נַפְשָׁם בִּיחָס לְבִנֵי עַם זֶה נִשְׂאָרוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא
 מִתְּחִימָה הַיְשָׁנִים שֶׁר עֲבוּדַת אֱלֹהִים וְזָכַר נִשְׁמִית
 אֲבוֹתֵיהֶם קְדוּשִׁים רַחֲוֹר הַצֵּעִיר כְּמוֹ לְהוֹרֹת שֶׁעָבְרוּ
 רַבִּי אֲלָפִים וּשְׁתֵּי מֵאוֹת שָׁנָה בְּנָה מִלֶּךְ הֵינָא

מ. עהרליך.

הנקמה

(ציור)

(מרשמי אוקראינה)

העירה היתה טבולה כהושך. אימת-מות רחפה עליה. בכל פנה שממון. הבתים סגורים על מסגרי החלונות מכוסים וכל שביב אור לא יראה. אפלה שולטה על כל — אפלה שוקטה ואיזמה כמות. בחורים ובסדקים נחבא ונחנק כל אות היים.

זה היה אחרי יום גורא. של אבחת-החב אכזרית. של שפיכת רמי נקיים, של הריגת זקנים, ענוי נשים ושחיטת ילדים. החללים התנדלו עוד ברחובות באין קובר אותם. האסירים על לא המס בכפם נאנקו מרה תחת ידי מעניהם האכזרים. והנשארים בחיים התקנאו במתים, שכבר בא הקין ליסוריהם הנוראים.

אך בבית גדול אחד בטבור העיר — שם הומים החיים על כל נרותיהם ככל שאונם והמונם. החלונות מוארים באור רב. צלצלי בלוי-שיר חזקים, כלולים בקולות גברים אדירים, מתפרצים החוצה ומפריעים את עקת המות האפלה. השרוים על העירה.

זה היה בית משכן המצביא הקוזקי. מטיבים שם עתה את לבם בסביאת יין ושכר אותם. הנבורים, שנצחו ביום על מלאכת הטביחה בעיר, על שפך הדם ועל ההרג הרב, שעשו ביהודים האמללים.

הנבורים הללו כבר שתו לשכרה. כבר נחר גרונם משיריהם התפלים והמנובלים ומקריאותיהם התקפות: יחי המצביא! תחי אוקראינה! מות ליהודים!...

בתוך ההלוא הפרועה, בתוך שאון עליוי סוכאי יין נשמע פתאם הסיקה חזקה ברלת. כרגע השלך הסבבית, העינים רישכורות הוסכו אל הדלת וקול חזק נשמע.

— מי שם? יכנס!

נפתחה הדלת ובפתח נראו שני חיילים מזוינים ברובים ובחריבות. בכידונים וכרמונייד. וביניהם עמדה רמות אשה קצת שחוחה עטופת-שחורים.

— מה זה? — קרא ברנזה המצביא, קוזק צעיר כבן שלושים, לבוש הרור וחסון כאלון, בגשתו בזהירות אל הנכנסים.

— תפשונו מרגל!... ענה אחד החיילים בקול גם נצהוני.

— מרגל? ... נמלטה, כנהמת חיות טורפות, מפיות הנאספים השכורים, שקפצו ממקומותיהם ותפשו בכלי זינם.

— איפה תפשתם אותו? — חקר המצביא. מפי החיילים.

— פה בקרבת הבית, הרגשנו בו, כישהוא מתננב בצל בחשכת הלילה בצדו הרחוב ומציץ לרגעים אל החלונות הגה.

— מי את? פנה המצביא אל דמות האשה בועף עצור.

— לכושה את כאשה, אבל הבאמת אשה את, או שר משחת?... שחוק-הולץ וצורם אוון מהמון השכורים צלצל בחרה, כצלצל חרבות.

ורמות האשה הודקפה קצת וקול צעיר ועדין נשמע בבית.

— באתי אליך, אדוני המצביא! את הכל אברר לך, אך פה אל פה, בחדר מיוחד.

— נערה צעירה?... נשמעה שוב נהימת הנאספים ורמזים נסים נרמו על השבונה.

— אליי באת. — קרא המצביא בקצת רכוך-קול — ורצונך לדבר אתי בסתר בחדר מיוחד? נו, יהי בן, מתענין אני לדעתך מה הביאך הלום. הבה!

וברברו הכנים אותה לחדר צדדי מיווה וסגר הדלת אחריה.

— נו — קרא — עתה הנך חפשיה ותוכלי לדבר; מי את? ותחת לענות, הסירה בתנועה מהירה את מעילה השחור מעליה.

ולעיני המצביא נגלחה נערה-צעירה, זקופת קומה וכחילת יופי.

— מה זה? — השתומם המצביא, בהסוגו קצת לאחור מהפתעת פתאם. — פנים ירועים לי, איפה ראיתך?

— בן, ראיתני!... בשעה שנמלתי מידך... זה היום לפני הצהרים... נמלתי והתחבאתי. אך אתה נקמת את נקמתך באבי הוקן האומלל, אסור באויקים סגרת אותו בכלא על לא עול בכסו.

— ואם בן?... שסע אותה המצביא בקוצר-רוח.

— ואם בן — באתי לחנוך לך: ביום נמלתי מידך, ועתה כחצות הלילה באתי בעצמי אליך, ברצוני השיב באתי אליך... אך בתנאי —

— שאוציא את אביך לחפשי? — החל המצביא להתענין ברבה.

— כן!... ענתה בקול נהרין, בהעמידה בו עינים בוחנות, אם רבריה קלעו אל המטרה.

רגע קצר שררה דומיה עמוקה. הוא השליך בה מבט חר, כאילו אינו מאמין ברבריה, אך תיכף נגיש אליה בשחוק, ענבני על פניו וככוננו את עיניו לעיניה, הבט בכף ידו על שכמה לאות רצון ונחת וענה כאלו מתוך הכנעה.

— נו, יפתי! ננבית מחוכמה את!... אעשה כרצונך ואביך יצא לחפשי, יפהייה כזו שזה הכל!... — וברברו מרש את ידיו החזקות לחכקה, אבל במעוה עין התחמקה ממנו ונרתעה לאחור, ובשהוק-מרדות קראה אליו:

— כן? כבר מוכן אתה?... אבל חכה רגע, מחמדי, ואל תהי כהול ברוחק, עליך למלאות בתחלה את רצוני, ורק אחר כך אונב למלאות את רצונך.

— ומה רצונך? אמרי מהר! הלא הבטחתך, כי אביך ישולח לחפשי.

— רוצה אנכי בתחלה להיות בטוחה, כי רצוני נמלא.

— ואם בן מה עלי לעשות?

— כי אבי ישולח תיכף לחפשי וכי יביאו לי ממנו פתקא כתובה ותחומה בידו, כי אמנם יצא לחפשי.

— יעשה כרביך, אבל בטרם אצוה לשחררו, הרי תאות לשנות אתי כוס יין לחיינו, אל נא תשיבי את פני ריקם?

— נו, יהי כך.

— אם כן בבקשה! — המצביא עשה תנועה של חבה בירו, בהראותו על כסא אצל השלחן.

בצעדים צנועים ננשה לאט אל השלחן, שעמדו עליו בין מיני אקרוחים ורובים שונים כסבוקי יין וכוסות.

— בבקשה לשבת, יפתי!

— אבל הללו לא ימותני? קראה בהיוך ערום, ברמוה על השלחן.

— אם רק לא תנעי בהם, לא תפל אף שערה מראשך היפה.

— האמנם כל כך גדולה הסכנה, עד כי לא אוכל גם לנעת בהם?

— זהו רק לשבר את האוזן, יפתי, אבל באמת צריך לחזרה, כי האקרוחים, שאת רואה, מלאים כדורים הם ויכולים להסב אסון מאיזהירות כל שהיא.

— אם כן אשתדל להיות זהירה — ענתה בערמה, כישבה אצל השלחן ובהושיטה יד לאקרחת לא גדול אחד מעשת נוצצה.

— זהירות, זהירות, כלתי היפה — שנה המצביא בשחוק קל, כמזנו בתוך כך שתי כוסות יין אדום.

— אקרחה זה וראי שלא יחטיא המטרה? אמרה כמחחטאה.

— בידים אמונת וראי שלא יחטיא — ענה בהגישו אליה כוס, והוסיף:

— נו, יפתי, לחייך!

(סוף יכא)

בית-מסחר הספרים של

L. Fortgang, Kraków

רשימה מחודש מבית תרפ"א

- מ"ס 180 — מחשבה ושירה
- 70 — ברור שפינוזה
- " החסידות — ר' נחמן
- 35 — מברסלב, כ"א
- 180 — סבס, לבדה, רומן
- 150 — כלונדל, יהדות ואנושיות
- 35 — שטייבנר, ספורי חסידים
- 35 — " שיחות חסידים
- 140 — יצולם עליכם, כתובים אילים
- 140 — " טוביה ההולב
- 140 — " מנחם מנדל בעל החלומות
- 140 — שניאור, מן החיים והמות
- 180 — נתיבות, מאסף ספרות
- 400 — רשפים, 50 סובצים
- 180 — ספרי אגורה, ב' כרכים
- פרלא, אוצר לשון חכמים
- 200 — פתנמי חז"ל ע"פ א"כ
- פיליפון, תולדות היהודים
- 400 — בעת האחרונה
- 60 — האכרות, התורה והנסיון
- 80 — ב. זור, האנטישמיות
- 200 — הנומריקון הסמנים והכנויים
- 100 — פרופ. פרנק, הקבלה
- 60 — סוקולוב, למינן ורבנן
- 120 — " תכנן הציוניות
- 70 — שטראק, מבוא התלמוד
- 50 — רב-צעיר, התלמוד
- 90 — שלכת, מאסף ע"י שופמן

- מ"ס 10,000 — אוצר ישראל, 10 כרכים
- 10,000 — מהודרים
- 140 — ביאליק, שירים, מכו' הדר
- 90 — בן סירא במקורו העברי
- ברדיצבסקי, מאוצר האגדה [.
- 280 — ב"ח
- 60 — " מהעבר הקרוב, 24 ספרים
- 140 — " מעמק החיים, ספרים
- 400 — ברגשטטר, כל כתביו, ג"ח
- ברשדסקי, כתבים אחרונים
- 260 — ב"ח
- 420 — גורדון י. ל., כל שיריו, ו"ח
- 180 — גנסין, כל כתביו
- גרטי, דברי ימי ישראל,
- 8 כרכים, בכד ועור 5000
- הורודצקי, דמויות הרבנות 130
- מייטלבוים, הרב מלאדי
- ומפלגת חב"ד, ב"ח 400
- ילין, תולדות הרמב"ם 35
- ר"י הלוי, הכוזרי, אבן תבון 220
- ליפשיץ, תולדות רש"י 130
- מימון שלמה, אוטוביוגרפיה 140
- מזיסי, תולדות האמונות
- והדתות 350
- נורווי, פרדוקסים 140
- פרישמן, כל כתביו 17 ספרים 1600
- " נח אמר סתומתרא ביה 320
- פרע, כתבים 350
- צייטלין, הטוב והרע 90

כל ספרי למוד ועזר, הוצאות "צנטרל", שמיכל ועוד, ספרים גרמנים של "ירישער פערלאג", לעווים ועוד. מטלוגים אינם נשלחים לפי שעה.

שמע ברכות לרעי הסופר העברי מר וישא בעק לארושיו עם העלמה מרת יפה טירק מדברמיל. מי יתן שתוכו לבנות ביתכם על הרי יהודה. משה קאלכהיים.

ברוכים אתם להי' מר וישא בעק וכלתו בכואכם בקשר הארוסין, היו מקור ברכה לכל משפחתכם ולכל בית ישראל! ש. מ. לור.

העמיקאליען גראס-פערקויף.

קאלאמאניום מאַנסאָדוואַס קאַרנאַבער-וואַס, נומיאראביקום, נינגראָוין, וואַסער-פּאַלדאָן און פּעטראָלי, זאַמטליכע אַנילין-פּאַרבען, פּיר שטאַף-פּאַ-בוננ אין אללען פּאַרבען, בלו-אַלדאָן-עקסטראַקט, אולטראַמאַרין, וואַזעלין, וואַנענפּעטען אין בלעכדאָזען, שוהקרעמע, שוהמאַכער-וואַס, טינטע, בלעכדאָזען א. ד. ג. עמפּעעהרט די פּאַפּאַקאָליערטע פּירמא

CHIEL TEITELBAUM
FABRYKA WYROBÓW CHEMICZNYCH,
I IMPORT ARTYKUŁÓW CHEM.
DIETLOWSKA 49 w KRAKOWIE.

בשדש שפות.

בעברית, פולנית וגרמנית ויכל כל אחד לבוא לידי שלמות גמורה בעזרת מכתבי ההוראה הידועים. 32 מכתבים לשפה העברית, 32 לפולנית, 10 מכתבים לגרמנית. מחירים של עשרה מכתבים — 160 מרקאות, של קומפלט בן 32 מכתבים — 450 מ. השפה, ספר למוד שפת עבר לביגרים בתרגום המלים ליהודית, פולנית וגרמנית, מחירו 75 מ. לחומי רש"י 10 מ. לחומין בכל בתי מסחר הספרים או ע"י.

S. WALKOWSKI Kraków, Miodowa 22.

אין פארלאג דאס ביכעל צו באקומען:

- הום, ערצעלונג (פון נ. מיטעלעו) 15 מרק.
- צווישען נאכט און טאג (פון מ. ערליך) 18
- פּאַדקסטימיריך לידער (פון מ. געבירטיג) 8
- מייקקומי, ספרים לילדים עם ציורים מאת נ. מיפלג 20
- "הפּוֹרַא הקמין" שבועון לילדים; אבאָנאַמענט יעדריך 300 מרק.
- פּערטעל יאָר 90 מאַק, איינצעלנמער 8 מרק. פּאַר מרים און פּערער ראבאט. מיט אַנדערע אויסגאַבען זענען מיר גרייט צום אויסטויש.
- פּאַרסאָ 5 פּאַר. פּון פּרייז, דעקאַמאַנדירט 3 מרק.

Adres wyd.: S. Monderer, Kraków XXII, Kalwaryjska 14 P.K.O. Nr. 142.674

נמצא למכירה

המלון הפולני-עברי

מאת נוסבוים ול. דררה.

מחירו 75 מרק מבוך

למורים ולמורים רבם הגון

Wyd. J. Nussbaum, Kraków, Miodowa 19.